

eget boende (med maximalt antal hemtjänsttimmar) och vård och omsorgsboende i den nuvarande majoritetens planering? Var finns t.ex. alternativen för de som lever i fysisk och psykisk isolering? Vi anser att den påvisade diskrepansen mellan ansökningar och avslag till servicehus och utvecklingen mot i genomsnitt 78 timmars hemtjänst innan inflytt till vård- och omsorgsboende inte är acceptabel. Vi anser även att den utredning, som enligt verksamhetsplanen 2021 ska ske angående finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende och vilka ekonomiska effekter det kan ge, bör utvidgas till att omfatta en helhetsanalys av boendeformer utifrån de äldres perspektiv.

§ 11. Revidering av förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrietssystem för hemtjänsten

Dnr 2021/182

Äldrenämndens beslut

1. Förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrietssystem för hemtjänst godkänns.
2. Äldrenämnden överlämnar förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare i stadens valfrietssystem till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-31

Äldrenämnden ansvarar för att upphandla och förvalta avtal för privata utförare av hemtjänst. Upphandlingen görs utifrån Lag (2008:962) om valfrietssystem. I budget för år 2021 med inriktning 2022 och 2023 har äldrenämnden i uppdrag att revidera förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor med utgångspunkt från lärdomarna av pandemin.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottnér (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras gemensamma framlagda förslag till beslut enligt följande:

1. delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. därutöver anföra

Äldreförvaltningen har arbetat fram ett förslag till revidering av förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst utifrån erfarenheter från Covid-19. Förvaltningen anger att den röda tråden för revideringen framförallt är kopplad till kontinuitet, arbetsledning, personalens kompetens, arbetsmiljö, kontinuitet och miljö.

Med största sannolikhet är det ett misstag att ordet kontinuitet står med två gånger, men det är glädjande att se att majoriteten nu förstått vikten av att ha en hög kontinuitet inom hemtjänsten, något vi tryckt på hela mandatperioden.

1.1.15 Ickeval

Staden har testat ett antal varianter för den lilla gruppen som inte kan, vill eller orkar välja hemtjänstutförare i stadens LOV-system, med varierande resultat. Vi är övertygade om att det är enklast om kommunens hemtjänst har uppdraget och anser att den administrativa bördan då blir allra minst på stadsdelsförvaltningarna. Då kan biståndsbedömarna ägna tid åt annat än leta efter den närmaste utföraren. Är brukaren missnöjd så finns det möjlighet att byta till en annan utförare när kraft, ork och vilja finns.

Med anledning ovanstående, samt att Konkurrensverket, bland annat på grund av nya upphandlingsdirektiv och två domar från EU-domstolen, bedömer att en tillämpning av närhetsprincipen skapar en situation som kan innebära att kommunen bryter mot

upphandlingslagstiftning anser vi att ickevalsalternativet fortsatt ska utföras av stadens egen regi-verksamhet.

1.3.8 Ekonomisk och finansiell ställning

En positiv förändring som kan bidra till att hålla oseriösa aktörer borta från stadens hemtjänst.

1.3.12 Ansvarig för den dagliga driften

Även detta är en positiv förändring som kommer att bidra till en högre kvalitet inom äldreomsorgen.

1.3.13 Arbetsledning

En tillgänglig och närvarande arbetsledning är viktig för personalens arbetssituation och för kvaliteten i verksamheten. En brist som uppenbarats under det gångna året är just informationsöverföringen och det är positivt att förvaltningen nu skärper kraven.

1.3.20 Lex Sarah

Det har visat sig att det är vanligare att lex Sarah-anmäla inom kommunal verksamhet och det är viktigt att även de privata företagen tar sitt ansvar och ger personalen förutsättningar att i ett öppnare och tryggare klimat våga anmäla missförhållanden. Det är en lagstadgad skyldighet som staden måste säkerställa efterföljs i den skattefinansierade äldreomsorgen. Vidare är det positivt att skyldigheten att omedelbart informera beställande nämnd om inkommen lex Sarah-rapport definieras i förfrågningsunderlaget.

1.3.23 Personal

Kompetenskrav oavsett anställningsform

Det finns en överenskommelse mellan SKR och Kommunal från april 2017 då man tog ett beslut om yrkesutvecklingstrappa för vård- och omsorg. I den överenskommelsen finns 800 poäng och 1500 poäng medräknade. 800 poäng motsvarar vårdbiträde och 1500 poäng motsvarar undersköterska. Det är glädjande att detta nu förtydligas i förfrågningsunderlaget, men för att det ska ge verklig effekt och för att staden ska kunna följa utvecklingen anser vi att utförarna regelbundet ska redovisa kompetensen hos de anställda för äldrenämnden.

Anställning

Det är positivt den borgerliga majoriteten nu förstått vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare som kan erbjuda goda

anställningsvillkor för sina anställda. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta kvar. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet i utförandet av hemtjänsten för den enskilde. Inte heller kommer fler händer att lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg.

Det är därför positivt att skrivningen om timavlönade som den borgerliga majoriteten vid den senaste revideringen av förfrågningsunderlaget strök nu är tillbaka. Likaså är det positivt att majoriteten nu skärper skrivningen om heltidsanställningar. Detta är något vi vill se uppföljningar på för att fortsätta arbetet för ett arbetsliv som håller.

1.3.21 Samverkan och informationsöverföring

Granskningen av stadens revisorer har visat på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvård och gör bedömningen att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om men menar att ansvaret för detta dock inte primärt är stadens. Utsedd vårdkontakt, inom primärvården, ska kalla till SIP inom tre dagar efter underrättelser att patienten är utskrivningsklar. Statistik visar att så skett vid cirka 10 procent av genomförda utskrivningar.

Det finns dock inget hinder för kommunen att kalla till SIP. Av förarbetena till LUS framgår samtidigt att om den fasta vårdkontakten inte fullföljer sitt kallelseansvar är kommunen inte förhindrad att på eget initiativ kalla till samordnad individuell planering.

Av någon anledning ändrade stadens politiska ledning i uppdragsbeskrivningen och förfrågningsunderlaget för hemtjänst när en SIP ska upprättas. Enligt lag ska en SIP upprättas när en är en enskild person, oavsett ålder, har behov av insatser från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, om det finns behov av det och om den enskilde samtycker. I underlagen ändrades detta till att en SIP kan upprättas. Det är bra att det nu ändras tillbaka, så att det är tydligt för alla utförare att en SIP alltid ska upprättas under ovanstående förutsättningar.

1.4.2 Lokal

Även denna förändring är i rätt riktning då ett mindre geografiskt område kommer att bidra till en bättre arbetssituation samt en högre personalkontinuitet.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Erik Slottnér (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) och ledamoten Christina Linderholm (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Hemtjänsten behöver få ökad uppmärksamhet och kvaliteten behöver höjas såväl för omsorgstagarna som för personalen. Därför höjdes hemtjänstpengen med historiskt höga 4,5 procent i årets budget och nu höjs också kraven på utförarna. Majoriteten inför krav på reflektionstid, definierar för första gången vad en hemtjänstenhet specialiserad på demens ska kunna och höjer kraftigt kompetenskraven. Från att hälften av personalen ska ha minst vårdbiträdesutbildning införs krav på att 80 procent ska ha minst vårdbiträdesutbildning varav minst 30 procent ska vara undersköterskor. Det är en skärpning som saknar motstycke i Stockholms stads historia. Behovet av ökad kompetens har blivit väldigt tydlig under Corona-pandemin och Coronakommissionen har slagit fast att ökad kompetens bland medarbetarna är av avgörande betydelse för kvaliteten.

Även andra erfarenheter från och utvärderingar av Corona-pandemin har tagits tillvara. Pandemin visade på vikten av en erfaren och närvarande arbetsledning och på tillgänglighet av skyddsutrustning. Därför har erfarenhetskravet för arbetsledningen höjts och en möjlighet för staden att inte bara omfördela personal utan också materiel mellan utförarna. Detta som ett komplement till det arbete som sker centralt i frågan.

Vi noterar att det finns en skillnad kring hur undersköterskor och vårdbiträden bedöms. För undersköterskor – som föreslås få en skyddad yrkestitel – får tillsvidareanställda innehavare av titeln per den 31 juli 2023 använda denna i tio år. Därefter behöver de ha ansökt om och beviljats ett bevis för att fortsätta använda titeln. Det möjliggör en planerad utbildningsinsats för undersköterskor i äldreomsorgen. Det möjliggör även att undersköterskor som har tillägnat sig reell kompetens och kunskap genom långvarig erfarenhet inom

verksamhetsområdet, men som närmar sig pensionsåldern kan fortsätta arbeta utan att läsa in den formella kompetensen.

Samma möjlighet kommer inte att finnas för vårdbiträden, som i dag inte är en skyddad yrkestitel, men där poängkraven i det nationella yrkespaketet numera är på 800 poäng i stället för som tidigare 600 poäng. Därför uppmanas förvaltningen att ta detta i beaktande vid uppföljning så att erfarna vårdbiträden som genom långvarig erfarenhet har tillägnat sig en reell kompetens inom verksamhetsområdet även fortsättningsvis kan arbeta i hemtjänsten.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Mot bakgrund av Corona epidemien och dess utveckling har ett behov av ändrad kravställning på utförare inom äldreomsorgen aktualiserats vilket resulterat i revideringar av förfrågningsunderlag och kontraktsvillkor.

I syfte att säkerställa att erfarenheter från arbetet under det hårda trycket av epidemien tas tillvara, har förvaltningen tagit fram ett flertal förslag till förbättringsåtgärder, vilket välkomnas av Sverigedemokraterna.

Dock ser Sverigedemokraterna precis som KPR redogör för i sitt protokoll från den 8-juni, ett starkt behov av ytterligare åtgärder för att säkerställa att utförarnas kunskap i svenska språket skall kunna verifieras. Detta är ytterst en fråga om de äldres säkerhet och välbefinnande och kan inte lämnas utan åtgärd.

§ 12. Utredning av förutsättningar för en modell för äldres möte med kultur

Dnr ALD 2021/244

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av Utredning av förutsättningar för en modell för äldres möte med kultur.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-20